

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A Híradóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Kézben kézbe adva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, november 24.

Az unoka hőstette.

Volt egykor egy korszak, amikor Biharvármegye közgyűlési termében a Tek. Karok és Rendek két pártra szakadtak; egyik volt a Tisza Lajos administrator pártja, a másik a Beöthy Ödön pártja.

Amaz volt a konzervatív, ez volt a szabadelvű-párt.

Amaz a haza fentartása, a trón iránti hűség kifejezése s a rendi alkotmány reccsogó oszlopainak tatarozása végett állott rendetlenül, emez az új korszak szabad szellemétől illetve, a hazafiság, a szabadság, a jogegyenlőség nevében küzdött az új eszmék megvalósításáért.

Nos?

Az alakok ma nem ugyanazok, de a küzdelem nem változott. Az unokák küzdenek ma egymással csak hogy megfordított csatarendben.

A többség akkor is ujjongott Tisza Lajos konzervativizmusa mellett, Nagyváradon, a mai Fő-utczán, egymást verték le az emberek azért, hogy melyik eszme jusson győzelemre.

És alig néhány év múlva az új korszak nemcsak elseperte a Tisza Lajos gárdáját, hanem legjobb embereit beállította a házara törő idegenek ellen a küzdők sorába, akiket azután a győztes soldateska vérbirái a szabad szellemű egyénekkkel együtt hurcoztattak börtönbe.

Ma gróf Tisza István áll elő a hazamentés munkájával.

Megdöbbsentő jelenség állott elibünk.

A miniszterelnök nyíltan mondja hogy *megsértette a törvényt* csak azért, hogy az obstrukció hydra fejétől megmentse a hazát.

Ez a kijelentés romboló hatása lesz Magyarország közigazgatásában.

A miniszterelnök a fej, melynek idegszállai a nemzet kormányzatát teljesen átjárják.

A miniszterelnök közgei hivatva érzik magukat a hazamentés jelgéje mellett aképen kormányozni, amint azt onnan felülről jövő megvilágításban látják.

A kihirdetett törvényszegés, bárha az a hazamentés nevében történik, oly romboló hatása, hogy érezni fogja az igazságszolgáltatás, melynek tisztaságában, önzetlenségében és függetlenségében eddig bízunk.

Ahol a kihirdetett törvényszegés után az igazságügyminiszter állásában megmarad, szentesíti a politika érdékében elkövetett törvényszegést, alkotmánysejtést és bár némán, de ténye által hirdetteti, hogy a hazamentés nevében Magyarországon minden szabad, de minden lehető is.

Előre veti árnyékát az a jövő, amikor irigyeink kell azoknak a sorsát, akik a szabad Amerika földjére vándorolnak ki, mert nem lesznek tanulniuk a nagy felfordulásnak, amit a hazamentés nevé-

ben jog gyanánt proklamálnak Magyarországon.

Nem vagyunk barátai az obstructionnak.

De nem vagyunk, nem lehetünk barátai a többség zsarnoki önkényének sem, amelylyel a nemzetgyűlést a maga akaratának rabszolgájává tette.

A nemzetgyűlés mostani példája előbizonyosságul szolgál az alkotmány után epedő oroszok joga mellett; hiszen a miniszterelnöki kancsuka azt akarja szentesíteni, hogy a fennálló uralom ellen megnyilatkozni halálos vétek.

Hasztalan hozzák fel előttünk az angolországi szájkosár alkalmazását. A példa lehet ragadós a hatalom kezelőire, de nem a népjogokra féltékeny nemzetre.

Ki meri még állítani, hogy az új nemzet, mert ez is van! népjogokkal rendelkezik?! hiszen az angol parlament klotürje vele szemben volt alkalmazva az okból, hogy szabadságra vágyó lelkeiket belefojtsák a hatalom rendelkezésébe.

Ki ismeri a magyar nemzet szabadság vágyát Angliában?

Ki ismeri azt a távolvidéken, idegenben, hogy van Európában egy állam, melynek jogai sokkal kevesebbek, mint Bolgárországé?!

A mi ügyünk az opportunitás alkotta jogon alapul és velünk szemben a kisebbség csak annyit követel, amennyit a monarchia másik fele élvez.

Es ebben a mi miniszterelnökünk hatalomszóval gátolja meg a kisebbséget,

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A főnix.

Írta: J. Marni.

Saint Laurent sur Mer-ben; augusztusi este, körülbelül 10 óra.

A Darbaud-villa — kicsiny, barátságos épület — szorosan a tengerparton van. Terraszán, ahonnan pompás kilátás nyílik a tengersikra, nagy piros napernyő feszül: messze távolból olyan, mint valami óriási exotikus virág.

Léonce Darbaud, 33 éves.

Madame Darbaud, 24 éves.

Bernard Guéret, 38 éves.

A két férfi hosszan elterül a fővényen és szivaroznak; madame Darbaud karosszékekben ül és elmélázva nézi az est csillagait.

Madame: Ismét lehullt egy csillag; — ma este megszámlálhatatlan esik le az égboltozatról. Ha fiatal leány volnék, valamennyihez egy kívánságot fűznék...

Darbaud: Nos és most?

Madame: Most már nincsen hátra semmi kívánságom... (gyöngéden) valamennyi teljesült.

Darbaud (Bernardhoz): Hallod?

Bernard: Hallom bizony!

Darbaud: És természetesen meg vagy lepődve, mi?

Bernard (hogy másra terelje a beszélgetést): Az imént egy rendkívül kómikus nővel találkoztam: egészen ki volt kelve a rendes

emberi formájából; teli torkából énekelt, közben pedig a könnyei potyogtak.

Madame: A bolond Pulchéria!

Bernard: Ennek a vidéknek a bolondja?

Madame: Megőrült, mert annyira rut, hogy egyetlen férfinak sem kellett soha; még ifjúságában sem. Azt mondják róla, hogy oltibatlan láng van a vérében. A valóság azonban az, hogy ötven éves korában a fölötti bánatában; hogy immár végképen le kell mondania a soha nem élvezett szerelem reményéről, agy-gyuladást kapott. Betegségéből felépült ugyan, az elméje azonban elborult. Állandóan az utcán kóborol és énekével a férfiakat akarja elcsábítani... és sir, amiért senkisémet fut a karjai közé.

Bernard: Szegény öreg!... Eszembe jut róla egy történet.

Bernard: Na, őszintén szólva, nem nagy kedvet érek most történetkéik elmélésére.

Darbaud: Ugy hát kényszerítsed magadat arra. Ugyis annyira elpuhult már itt a sok becézgetésben; tömnek és bámulnak...

Madame: Minden kötelezettség nélkül, hogy nekem udvaroljon.

Darbaud: Halljuk hát a mesédet, Bernard!

Bernard (megadja magát a sorsának): Néhány év előtt az az ötletem támadt, hogy valamelyik lap apró hirdetései közt felhívást intézzek a szép nemhez, keresve közöttük egy széke, önzetlen pályázót, aki megismerkedni óhajtana egy komoly szándéku urral.

Képzeltető, mily rengeteg halom válasz érkezett a hirdetésemre! Valóságos domb illatos levelekből. Volt közöttük bájos és illetlen; gyengéd és szemérmetlen is. Egyik-másiknak a kezeirásán első tekintetre megérzett az írójának előkelősége, izlése és jó nevelése, amelyből a kíváncsiság bája csillogott. Valamennyi közt azonban egy ragadta meg töként az érdeklődésemet. Szőke, önzetlen, ifju és szép: így jelezte önmagát; az aláírása — »Főnix.« Levelében azt állította, hogy munkás leány, aki a szülői házában szoros felügyelet alatt él és csak egyetlen egyszer hetenként, csütörtökön, távozhát egyedül hazulról, hogy Place-de la République piacáról virágot hozzon. Ha csakugyan komolyak a szándékaim, akkor megengedi, hogy a legközelebbi csütörtökön öt órakor a lovasut állomás előtt vele találkozzam. Ő kis növényt fog a kezében tartani, egy apró főnix-pálmát; én ibolyacsokrot hozzak magammal ismertető jelül.

Ez a Murger-izű kaland fölingerelte a kíváncsiságomat, mert hiszen lényegesen eltér a szerelmeim átlagos sablonjától.

Korán érkeztem... Természetesen. Alig mult egy negyeddél négy óra. Záporeső kerekedett s így a lovasuti állomás várószobája zsúfolásig megtelt emberekkel. Bizonyos lévén abban, hogy akire várok, még meg nem érkezhetett, egy jól táplált külsejű, gyászfátyolos hölgy mellé telepedtem.

Husz perczig várakoztam. Akkor megjelent a küszöbön — ő.

Az egyik kezével a szoknyáját tartotta, a

elkonfiskálja jogait, miként Anglia tette az irekkel.

És most a miniszterelnök az országban vándorutra kél, hogy a népnek megmagyarázza, hogy mi volt az a veszély, ami őt törvényszegésre bírta.

Ezt még eddig egy miniszterelnök sem tette; nem tette sem a törvényszegést, sem a vándorutat.

Nem hiszszük, hogy ezt a vándorlást a legmagasabb helyen kedvezően fogadnák, mert a miniszterelnök mosakodása, mint a budapesti vigadóbeli csufos kudarcz mutatja könnyen kihívhatja az utczai nép beleszólását, ami a jelen körülmények között aligha lenne kívánatos. De különben is ott kell azt a hibát reparálni, ahol elkövette, a törvényhozás termében.

Sinopeus.

A politikai válság.

A politikai helyzet bomlott terében *Andrássy* Gyula gróf nyílt levele áll, mely fellelő hatással volt az ellenzékre és nem titkolható zavart okozott a kormánypárton, melynek sorai anélkül is veszedelmesen ritkulnak. Ez ideig 22-en léptek ki, ha még tizenöt csatlakozik hozzájuk, akkor oda lesz a pártnak számbeli többsége is.

Andrássy Gyula grófot eddig merev közjogi konzervativizmusáról ismerte az ország, most megismertük alkotmánytisztelét és közjogi alapos tudását. Politikai körökben döntőnek tartják a fellépését. A Bánffy-kormányt Szilágyi Dezső buktatta meg, a Tisza-kormány sirját Andrássy levele ásta meg.

Az egyesült ellenzék folytatja szervezkedését, melynek hullámai *Nagyváradig* érnek. Hétfőn délelőtt valószínűleg *Tisza* lép a váradiaik elé, — kedden délután pedig az egyesült ellenzék vezérei *Ugron*, *Barabás*, *Polónyi*, *Hock*, *Bánffy*, *Vázsonyi* stb. szállanak sikra ellene.

másikkal pedig a főnix-virágot és az esernyőjét fogta, így tehát nem léphetett be eléggé gyorsan. Ezt a néhány pillanatot én arra használtam fel, hogy az ismertető jeletem . . . hamar elrejtsem.

Madame: Hát csunya volt?

Bernard: Annál is rosszabb: öreg volt, egészen öreg.

Madame: Mégis, mennyi idős?

Bernard: Azt magam sem tudnám megmondani, — ötven és százezer év közt lehetett! Arcát az idő pókja az aggság megszámlálhatatlan ránczával szötte telistele; valósággal megrendültem a láttára. A haja valamikor szőke lehetett, de úgy megfakult, mint egy sokat áztatott porseprő; talán ötször is változtathatta színét az évek hosszú folyamán. Izléstelen ruha volt rajta, amelyen első tekintetre meglátszott, hogy házilag készült. A kalapja, tollak közt pompázó lángveres virág, alkalmas eszköz madárijesztésre.

Kicsiny, nyugtalanul élénk szemeivel firkészőleg nézte a jelenlevőket. Senki sem hozott ibolyát magával.

Akkor aztán elfoglalta a gyászfétyolos hölgy megürült helyét és szemeit izgatottan az ajtó felé fordítva, a névtelen szerelmes közeledését leste.

Egy elegáns öreg ur, meg egy henteslegény egyszerre léptek a várószobába. Az öreg urnak ibolyacsokor volt a kezében, a hentes is néhány ibolyát rágicsált a fogai közt.

A főnixes hölgy föl pattant álltából és fejlejtethetetlen zavarodással az arcán, a szűz küzködő szemérmével mutatta a két belépő felé a főnix-virágot.

Itt lesz tehát a két áramlat országos, izgató mérközése.

Mai hireink a válságról a következők:

Az egyesült ellenzék értekezlete.

A szövetszertett ellenzék vezérő bizottsága ma délelőtt tizenegy órára értekezletet hirdetett és ez alkalom volt az egész ellenzéknek arra, hogy találkozzék a függetlenségi pártkörben. Délelőtt fél tizenegy órakor már zsufolásig megteltek a termek s a vezérek közül is eljött Kossuth Ferencz, báró Bánffy Dezső, gróf Zichy Aladár, Szederkényi Nándor, Gróf Apponyi Albert táviratban mentette ki az elmaradását.

Szombatig Eberhardon marad, azonban a vasárnapi gyűlésen már itt lesz s elmondja a beszédét.

A vezérő-bizottság tizenegy órakor tanácskozára vonult, de a pártkörben annál eleve nebb volt az élet.

A legnagyobb érdeklődéssel Szentiványiék várható kilépését kommentálták, amelynek már tegnap híre kelt. Akármennyire nem látszik is ez valószínűnek, vannak, akik meg is föltételezik, hogy Szentiványi Árpád politikai multja kedvéért kész kilépni a szabadelvűpártból már akkor, amikor még nem tudja egész bizonyosan, hogy bukik-e a kormány? Akik ismerik az embereiket, ma délelőtt is erősen hangoztatták, hogy lehet, hogy Szentiványi csakugyan kimegy a meleg fészekből, de csak akkor, a mikor látja, hogy nem veszít vele semmit. Addig pedig — töprenkedik . . .

Az új pártnak valamennyi tagja itt van. Az ellenzék más pártjainak a tagjai este látogatást tesznek az új párt klubjában az Angol királynő-szállóban, a hol pártközi vacsora lesz.

A vezető-bizottság következő tagjai jelentek meg a konferencián: Kossuth Ferencz, gróf Zichy Aladár, báró Bánffy Dezső, Eötvös Károly, Vázsonyi Vilmos, Sággy Gyula, Polónyi Géza, Tóth János, Hock János, gróf Batthyány Tivadar, Szederkényi Nándor.

A vezérő-bizottságnak a legnagyobb gondot az a sok népgyűlés okozza, amit vasárnap tartanak szerte az országban. A főváros nagy tiltakozó gyűlésén kívül *harmincz—negyven* helyen gyűl össze a függetlenségi polgárság, hogy tiltakozzék a kormány merénylete ellen

és mindenüvé képviselő-szónokokat kérnek. Az értekezlet lefolyása alatt telefonhoz kérték Kecskemétről *Tóth* Jánost, akivel közölték, hogy Kecskemét, ez a derék magyar város, amely olyan példaadó lelkesedéssel mondott ítéletet a kormány merénylete felett, szintén népgyűlést tart vasárnap, amelyre az ellenzék néhány vezető alakjának a lejövetelét kéri.

Tóth János megígérte, hogy a kérdést a vezérő-bizottság elé terjeszti s iparkodni fog, hogy Kecskemét kívánságát teljesítsék.

Tiltakozó gyűlés Nagyváradon.

Készülődnek a *nagyvárad*i gyűlésre is, mely kedden délután 3 órakor lesz. Hétfőn délelőtt a Kereskedelmi Csarnokban a *szabadelvűpárt* tart nagygyűlést, melyre valószínűleg *Tisza* István lemegy a kormány több tagjával együtt.

Erre a gyűlésre kedden délután felel a független polgárság. A gyűlésen részt vesznek:

Bánffy Dezső (föltételes), Eötvös Károly, Olay Lajos, Vázsonyi Vilmos, Hock János, Lendl Adolf, Molnár Jenő, Holló Lajos, Polónyi Géza, Barabás Béla, Benedek János, Rákosi Viktor, Marjay Péter, Leszkay Gyula, Balogh Mihály, Szatmári Mór, Illyés Balint, Bernáth Lajos, Bartha Ferencz, Molnár Ákos.

Szokoly Tamás a függetlenségi és 48-as párt elnöke tegnap délelőtt dr *Halász* Lajos kíséretében Budapesten volt s az egyesült ellenzéknek a nagyvárad-i független érzelmű polgárság üdvözlét adták át. Szokoly biztosította az országgyűlési ellenzékét a nagyvárad-i 48-asok támogatásáról. A fenti képviselők *Bánffy* Dezső kivételével határozott ígéretet tettek arra, hogy kedden lejönnék Nagyváradra.

Sárospatakra vasárnap *Eötvös* Károly utazik le.

Nagy érdeklődéssel néznek *Pestvármegye* hétfői közgyűlése elé is, amely szintén foglalkozik a házszabálysértéssel. A közgyűlés elé valószínűleg *Holló* Lajos terjeszti a kormány elleni bizalmatlansági indítványt.

Széll lemondása.

Budapestről kapott értesítés szerint *Széll* Kálmán elkészült lemondó levelével. Csak egy levélről van szó, mert a Ház elnökéhez intézett lemondó nyilatkozat csak száraz bejelentés; *Széll* lemondását a választókhoz intézett levelében indokolja, de itt is röviden. Egyszerűen kijelenti, hogy ő a kormány tényét nem helyesli, ezt helytelennek és törvénytelennek tartja, elannyira, hogy megcsömörlött az egész mai politika irányától és nem tud a maga számára más kivezető utat, mint a mandátum letételét. *Széll* nem ad semmiféle utmutatást a jövőre nézve, nem akar politikával többé foglalkozni és nem is érez magában hivatást, hogy későbbi teendőkről véleményt mondjon.

Széll magánkörben teljesen határozottan kijelenti, hogy ő az ujabban felajánlott mandátumot nem fogja többé elvállalni, barátjai azonban reménylik, hogy sikerülni fog nekik őt ettől a helytelen azándéktól eltéríteni. *Széll* lemondó levelének szó szerinti szövege ma este legkésőbb holnap fog nyilvánosságra kerülni.

Megyebizottsági tagok választása.

Tegnap ejtették meg Biharvármegyében a megyebizottsági tagok választását.

Nem csekély jelentőségű a bizottsági tagok választása, mert ők intézik a vármegye

Egyik sem vetett ügyet a virágra; mindketten átvették a számaikat és aztán mentek az utcákra.

Az öreg hölgy egyáltalán nem látszott meglepettnek; csöndesen leült és tovább várakozott. Szerelmes gyöngédséggel simogatta a főnix-virágát és szemeit az ajtóról le nem véve, mintegy két óra hosszat várt az imádottra . . .

Madame: És ön is addig várt ott?

Bernard: Igen; a lelkiismeretem nem a legderékabb, — sőt meg is voltam magammal elégedve. Noha semmi vágyat sem éreztem a vele való megismerkedésre, mégis szerettem volna neki egy vigasztaló szót sugni a fülébe. . . De nem mertem.

Végre föl kelt, szomorúan a kezébe vette a főnix-virágját és elment; elment azzal a szomorú megnyugvással, mint aki ilyen csalódásokhoz már hozzá szokhatott.

(Csönd. Felhő borította be az eget, — korom sötét éjszaka lett.)

Darbaud (nyújtózkodva): Aaaa! Menjünk aludni; — tudjátok, hogy már jó késő van?

Madame: Épen éjfél. (Bernardhoz.) Egy főnix! Miért épen főnix-virág?

Bernard: Mert az sokáig marad zöld és nem hervad . . .

Madame: (kis szünet után): Milyen szomorú! Jöjjön, Guéret ur, menjünk be.

(Mindhárman bemennek a villába.)

sorsát, a virilisekkel együtt. Biharvármegyében különösen szükség volna, hogy egy kissé függetlenebb, önállóbb elemek kerüljenek a vármegye törvényhatóságába, amely eddig bizony jó részben tisztviselőkből és jegyzőkből állott.

A tegnap lezajlott választás eredménye csak részben ismeretes. Annyi azonban bizonyos, hogy ha jött is be itt-ott egy-egy ellenzéki polgár, a nagy tömeg most is csak a régi keretben maradt.

A választások csendben, minden nagyobb incidens nélkül folytak le.

A választásokról eddig beérkezett tudósítások a következők:

Bihar:

A választás teljes rendben folyt le, a legszébb eredménnyel.

Megválasztottak: dr Péchy Károly orvos 155, Szabó József volt bíró 112 és Váry András jegyző 88 szavazattal.

Ezeket kívül szavazatot kaptak még: Sárközi Gyula (65), Major Gyula paptamási-i ev. ref. lelkész (12), Szokolay Béla h.-k.-kovácsi ev. ref. lelkész (44), Rácz Imre b.-püspöki-i főbíró (49), Pursi Lajos b.-püspöki-i II.-od bíró (40), Bodnár István bihari főbíró (24), Méhes Imre bihari gazda (1), Pontelli Emil b.-püspöki-i kereskedő (6), Bugyi Sándor b.-püspöki-i ev. ref. lelkész (14 szavazatot). A hat községből 211 szavazatot adtak be.

Beél:

Elégé élénk érdeklődés mellett Balogh Kálmánt és Ertsey Lajost választották meg megyebizottsági tagokká.

Élesd:

Bérczy Imre főszolgabíró 376, Filip Sándor 360, Szabó János 348 és dr Sámson Márton 331 szavazattal választottak meg.

Fugyivásárhely.

Megválasztottak: dr Miskolczy Imre, Csicsay Alajos papnöveldei aligazgató, dr Duma Flórián.

Kuraczell.

A választás teljes rendben ment végbe. A nemzetiségi jelöltekkel szemben Körner József és Papp József községi jegyzők lettek megválasztva.

B.-Diószeg:

Weisz Jakab, Vaday Ignác, Papp Gusztáv, Oláh Ferencz.

Székelyhíd:

Olasz József jbiró, dr Babós János, dr Molnár Ákos. A választás elnöke Balogh Lajos volt.

Nagyszalonta:

Az első kerületben: Bereczky Imre, Tenkei István, Balogh Sándor. A választás elnöke: Czeglédy Imre. A második kerületben: Molnár József, Bondár Ferencz, Szathmáry Ferencz. A választás elnöke Csorvássy István.

Sarkad:

Kesztyüs Lajos, Krezmerics György.

Sarkadkeresztur:

Bölönyi Menyhért, dr Moskovits Manó.

Csatár:

Szücs Gyula, dr Borha Jenő.

Kismarja:

Szántó Lajos, Osváth Kálmán.

Szalárd:

Árvay Dezső, Tatár Zoltán, Oláh Döme, Szári János.

Less:

Dudulesky György, Keszthelyi Sándor.

Mezőtelegd:

Nagy Márton főszolgabíró, Vattay Gyula, Roxin József.

Köröstarján:

Papp Imre, Kapdebő Sándor.

Rév:

Biczó János, Bartos Adorján. Mindkettőt egyhangulat választották meg.

Nagybárd:

Beöthy Dávid, Darabant Gerő, Langu Gábor, dr Kiss Döme.

Vaskőh:

Rednik Gábor, Jancsó Dezső, Ertsey Géza.

Margita:

Nyisztor Alajos főszolgabíró, Balogh Ferencz ev. ref. lelkész. A választás elnöke dr Leuchtmann Lipót volt.

Széplak:

Kovács András, Kalotay Viktor, Rozmann Izsák, Orbán Vincze.

Monospetri:

Baranyi Gábor, Dobozy Mihály.

Derecske:

Korbély József, Herczegh Sándor.

A keletázsiai háború.

Kuroki halálhíre.

Mukden, nov. 24. Kuroki tábornok halálhíréről itt a legkülönbözőbb verziók keringenek. Érdekes, hogy senki sem akarja elhinni, mégis mindenki arról beszél. Annyi bizonyos, hogy több mint egy hét óta nem látták Kurokit a harctéren.

A legáltalánosabban elterjedt verzió a következő:

Kuroki e hó 18-án tartott utoljára szemlét a hadserege fölött. Már akkor feltűnt sokaknak, hogy szemei mélyen beesettek voltak s arcán a szenvedés nyomai látszottak. Környezete tudta, hogy beteg. Aznap igen hideg volt. A harcedzett tábornok azonban nem tulajdonított fontosságot bajának és egyáltalában nem kiemelte magát. A szemle három óra hosszáig tartott s ez idő alatt Kuroki mindig lóháton ült.

Beszélik, — s ez a hír a legáltalánosabb — hogy Kuroki akkor hűtötte meg magát s diszenteriája (vérhas) akkor öltött akut jelleget. Azóta nem látták a tábornokot. A japán katonákat igen nagy nyugtalanság fogta el. Ezideig senkisé tudja: él-e, meghalt-e Kuroki? Hivatalosan a hadsereggel semmit sem tudatnak. Azt hiszik, hogy Kuroki, ha nem is halt meg, de mindenesetre súlyos beteg.

Eltűnt hajó.

London, nov. 24. Lloyd jelentése szerint attól tartanak, hogy az „Invernes” nevű angol gőzös, amely október 16-án indult élelmiszerekkel, lövészekkel Koreába, orosz kézbe került vagy veszedelmes rakománya felrobbant és úgy pusztult el.

Ütközet várható.

London, nov. 24. A Standard jelentései Tokióból 23-áról: Mandzsúországnak különböző részeiből jövő laphírek szerint közvetlenül várható az ütközet, valószínűleg a Hunho és a Sahó között.

Port-Arthur helyzete.

Tokió, november 24. A Port-Arthur ostromló sereg parancsnoka jelenti ma éjjelről: Az ellenség hétfőn éjjel ellentámadást intézett a keleti Kikvansan-erősség északi része előtt levő japán csapatokra, de visszaszorították.

A főhadiszálláshoz tegnap a következő jelentés érkezett: Hétfőn reggel fél 7-kor japán csapat vonult előre a Hu-Szien-Csangtu északra levő Vejcsuku ellen s megtámadott egy orosz táborhelyet, amelyet meg is szállott. Nemsokára 600 főnyi gyalogságból és 300 főnyi lovasból, négy ágyúból álló csapat bal szárnyunkat és hátulsó állásainkat megtámadta. De megerősítéseket kaptunk s az ellenséget fél 10 órakor visszauttük Csinekolin felé. Az ellenség 20 halottat hagyott hátra. Hatot elfogtunk. Veszítettünk 29 halottat és sebesültet. Zsákmányoltunk 38 fegyvert, sánczszerzőt, lövészert és egyéb hadianyagot.

A balti flotta.

Port-Szaid, nov. 24. A balti hajóhad első hadosztálya megjelent a láthatáron.

London, nov. 24. Az orosz tengerészeket, kik az orosz balti hajóhad első részéből maradtak itt, az orosz megszálló-hadsereg laktnyájában helyezték el. Az orosz hajóhad ama hadosztályával küldik el őket, amelyet péntekre várnak.

Az orosz hajók megrongálása.

London, nov. 24. Az ostromló hadseregtől érkezett megbízható hírek szerint az orosz tengeri erősségek az utolsó időben a japán hadihajó közeledésekor nem lőttek. Az orosz hajók közül egyik sem tett kísérletet a kikötő elhagyására, mert mind meg vannak rongálva. A japánokhoz érkező orosz szökevények száma naponként szaporodik. Ezeknek kijelentése szerint a port-arturi helyőrség lelkiereje mindinkább fog.

Utnak indult hajók.

Skagen, nov. 24. Tegnap az orosz pót-hajóhadhoz tartozó torpedónaszád és segítő-czirkláló ma reggel a többi hajó utnak indult.

Megsebesült hajó.

New-York, nov. 24. A Felove-társaság Nápoly felé tart North Amerika nevű gőzöse a Szabadság-szigetek közelében egy uszótárgyba ütközött. A hajó a vízvonat felett jobb oldalán nagy léket kapott és evvel vizsament a hajójavitóba. Utasait partrattette.

A czár haragszik.

Pétervár, nov. 24. A zemsztvo-kongresszus határozatai miatt a czár nagyon fel van indulva. Az alkotmány-tervezetről tegnap udvari körökben nagyon heves szavakkal nyilatkozott. Itt azt hiszik, hogy a czár torelans magaviselete, melylyel a kongresszussal szemben viselkedik, meg fog változni, erélyes rendszabályokkal sőt büntetéssel fogják a történeteket megtorolni.

Elfogott angol gőzös.

London, november 24. A „Daily Chronicle” jelenti Sanghajból tegnapi: A Tunglow nevű angol gőzöst, mely 30.000 doboz húst szállított Sanghajból Port-Arthur felé, a japánok e hó 23-án elfogták. A rakomány az orosz-kinai bank tulajdona és értéke 560.000 tael.

London, november 24. A Daily Telegraph jelenti Port-Szaidból 20-ról: Az orosz hajókat elkülönítik a többi hajóktól a kikötőben és czirklálóbárkákkal veszik körül. Megengedik nekik a víz és hus felvételét, de azt nem tudhatta meg a Daily Telegraph tudósítója, hogy szemet is szabad-e felvenniük. Az angol földközi-tengeri hajóhad egy része oly közel van, hogy drótnélküli táviróval érintkeztek a Port-Szaid előtt fekvő angol hadihajóval. Arról értesülnek, hogy Port-Szaidban japán ügynökök tevékenykednek. Meg nem erősített híresztelések szerint egy japán czirkláló van Aden előtt.

Port-Arthurból szöknek a katonák.

Budapest, nov. 24. (Saj. tud. táv.) Londonból jelentik, hogy Port-Arthurból egyre szöknek a katonák. Az erőd parancsnoksága szigorú büntetést fog ki mérni a kézrekerülő szökevényekre.

Orosz kirohanás.

Budapest, nov. 24. (Saját tud. táv.) Londoni híradás szerint az oroszok kirohanást intéztek a csinkvautai erődből.

UJDONSÁGOK.**Vágó Pál huszár-képe a honvédhadapródiskolában.**

A helybeli honvédhadapródiskola, mely gyönyörű építményei, gazdag berendezése nézve messze földön ritkítja párját, a napokban a magyar államtól remek ajándékot kapott: egy 40,000 korona értékű festményt, Vágó Pál kolosszális kompozícióját, mely a magyar huszárság történelmi apoteosisát ábrázolja.

A csaknem husz méter hosszúságú olajfestmény a párisi 1900-iki világkiállítás magyar történelmi pavillonjának fődísz volt, melynek egyik termét, a huszártérmet ékesítette.

A képnek alul jobbra-balra egy-egy nyúlványa van.

A baloldali a magyar huszárló idomítását ábrázolja; szebbnél-szebb, vad csikókat hajsza a pusztán egy tüzes csikós. A jobboldali nyúlványa egy huszártábor-jelenetet ábrázol. Lobogó tűz mellett regél az öreg huszár társainak a Napoleoni-csaták mithikus eseményeiről. A XIX. század első tizedeiből való huszárok ülnek körül a tüzet.

Mindkét kép rendkívül hangulatos szép kompozíció.

A főkép előterében, annak egész hosszúságában egy páratlan huszáratokban gyönyörködhetünk. A magyar huszárok diszrohama a Mátyás király korától I. Ferenc királyig. Méltó eszme egy oly tüzes magyar művészlelekhez, mint a Jász Vágó Pálé, ki maga a lovasnép ősi földjén, Jász-Apátiban született. Mátyás király feketé seregének lovasaitól a Napoleoni háborúk huszáraiig, minő káprázatos, szédítő gazdagságú színpompás egy kép ez!

A kép háttérében nyugodtan ülnek lovainkon az európai nemzetek összes huszárai, köztük az új kor legnagyobb hadvezérével, Napoleon-nak, ki híres, történelmi nevezetességű kalapját lelemli a magyar huszárság előtt, üdvözölve azt!

„Avec l'infanterie française, l'artillerie antreichienne et les hussards hongrois, je conquerrais le monde entier”, (francia gyalogsággal, osztrák tűzérsséggel, magyar huszársággal meghódítanám az egész világot!) mondotta egykor a „kis szürke káplár”.

A remek kép nemsokára a hadapródiskola első emeleti dísztermének hosszú ablaktalan falát fogja elborítani s kis hadapródjainkra nézve bizonyára a legnemesebb hazafias és harcias lelkesedés forrása lesz.

Méltóbb helyre alig kerülhetett e nagyszabású, pompás kivitelű festmény, mint abba a nemes hivatású intézetbe, amelyben a dicső magyar huszárok reményteljes utódait, a honvédhuszárokat nevelik.

A kitűnő tanintézet szerencséjéhez szívből gratulálunk.

*** Szmracsányi püspök Budapesten.**

Szmracsányi Pál valóságos belső titkos tanácsos, várad püspök ur Ő Exzellenziája tegnap reggel a gyorsvonattal a székes-fővárosba utazott.

*** A virilisek névjegyzéke.** Nagyvárad város jövő évi viriliseinek névjegyzékét tegnap közöltük. Az igazoló választmány holnap, nov. hó 26-án délután 4 órakor tart ülést, amelyen a végleges névsort, a Kuria döntése alapján összeállítják.

*** A rendőrség ujjaszervezése.** Nagyvárad város hivatalainak ujjaszervezésére egy bizottságot küldött ki a törvényhatóság, amely a főirányt már megállapította, mely szerint az egyes osztályokat ujjaszervezni óhajtja. Gerő Ármán főkapitány már átdolgozta a szervezeti szabályzatnak a rendőrségre vonatkozó szakaszait, az előkészítő bizottság elveihez képest. E szerint a községi bíraskodást a rendőrkapitány hatásköréből kivesszük s a polgármester, illetve az általa kijelölt tisztviselőre ruházzák, Ez az intézkedés helyes, mert így talán odavaló jogászmester kezébe kerül a községi bíraskodás s nem fordul elő olyan blamázs, mint pl. Stokker József ügyénél. — A rendőrségre vonatkozó többi rendelkezés pedig a következő. Az eddigi két rendőrkapitány helyett három lesz s mind háromnál a jogi képzettséget meg kívánják. Igen helyes és szükséges újítás lesz, hogy a külső szolgálatnál a rendőrtisztviselők szolgálatban egyenruhában tartoznak megjelenni s erre évi 120 korona ruhaátalányban részesülnek. A rendőrlegénység létszáma 95 lesz; ebből 12 lovas, 83 gyalogos. A fizetés a következő: 2 őrmester egyenkint évi 960 koronával, 2 szakaszvezető évi 860 k., 6 ellenőr 800 k., 45 I. oszt. rendőr 660 k., 37 II. oszt. rendőr 600 k., 4 ideiglenes próbarendőr 480 koronával. Az egyi őrmester a lovasrendőrök szakaszparancsnoka lesz. A bejelentési hivatal felállítását is szükségesnek tartja a bizottság. Erre nézve azt kéri a főkapitány, hogy várják be, míg a bejelentési hivatal szervezésére nézve általa készített szabályzatot letárgyalják. Végül egy igen érdekes újítást vett fel a főkapitány. Egy közrendészeti szakbizottság alakítását javasolja, minden városrészről 5—5, összesen 15 taggal. Az új szakbizottság havonta ülést tartana s rendészet körébe vágó ügyeket itt készítenék gyorsan elő. Ezáltal elkerülhető lenne a mai állapot, hogy sürgős rendészeti kérdések a különböző szakbizottságokban elposványosodnak s elkésve érkeznek a törvényhatóság elé.

*** Olasz tanszék a műegyetemen.** Érdekes, hogy — amíg osztrák szomszédaink az olaszokkal tülekednek — a királyi József-műegyetem tanácsa szükségesnek látta az olasz nyelvnek a műegyetemen való oktatását meghonosítani, amit Berzeviczy közoktatásügyi miniszter is jóváhagyott. Az olasz nyelv oktatására Óváry Mária István hazánkfiát hívták meg aki Olaszországban született, sok éven át volt a budapesti olasz konzulátus hivatalnok, most pedig a miniszterelnökség sajtóosztályának jeles tisztviselője.

*** Öngyilkos birtokos.** Ostváth Kálmán szunyogdi birtokos tegnap éjjel egy 9 milliméteres forgópisztolyal agyonlőtte magát. A házbeliek csak reggel vették észre az öngyilkosságot. Ostváth mindennap reggel öt órakor szokott felkelni s tegnap még 9 órakor is zárva volt a szobájának az ajtója. Roszat sejtettek a házbeliek és zörgetni kezdtek az ajtón. A zörgetésre semmi választ sem kaptak, erre aztán betörték az ajtót. A szobában az ágyon átlótt halántékkal halva feküdt Ostváth. Az ágyban megtalálták revolverét is, melylyel életét kiol-

totta. Hozzá tartozói még csak nem is sejtik az öngyilkosság okát.

*** A szinügyi bizottság ülése.** Nagyvárad város szinügyi szakbizottsága, ma, pénteken, november 25-én délután 3 órakor ülést tart. Ez alkalommal a havi műsort, továbbá a Gyermekbarát kérvényét tárgyalják, amelyben két estére a tervbe vett jótékony műkedvelői előadásra mérsékelt helyár-felemelés engedélyezését kéri.

*** Tűzvész Bikácson.** Bikácsi tudósítónk telefonon jelenti, hogy elmúlt éjjel a községben nagy tűzvész pusztított. Az éj csöndjében tizenegy órakor tüzet jelző harangkongásra ébredt a már alvó falu. Egyszerre talpon volt az egész község s a tűznél temett. Nagyon is helyén való volt a gyors segítség, mert veszályban forgott a egész község a nagy szél miatt, mely a szikrákat szerte-széjjel vitte. Egy szalma kazal gyuladt ki, de a szél következtében csakhamar négy lakóház fogott tüzet. Szerencsére Gyapjuról és Inándról is kaptak segítséget s így megakadályozták a tűz továbbterjedését, de a négy lakóház porig leégett. Minthogy a tűz a templom közelében pusztított, veszélyben forgott a templom is, de nagy erőfeszítéssel megmentették. A leégett házak tulajdonosai mind szegény emberek s e csapás koldusbotra juttatta őket.

*** Hasba lőtte a testvérét.** Kovács Sámuel tépei lakos tegnap délelőtt vadász fegyverét tisztogatta. Kovács nem nézte meg, hogy meg van-e töltve fegyvere s tréfából ráfogta öcsére. Ekkor vette észre, hogy a fegyver meg van töltve, de már késő, mert elcsattantotta a ravaszt s a lövés öcsének hasába fúródott. A szerencsétlen súlyosan sérült embert rögtön orvosi ápolás alá vették. Kovács Sámuel az eset után jelentkezett a csendőrségnél, mely szabadlábon hagyta ugyan őt, de a nagyvárad kir. ügyészség utasítására folyamatba tették ellene az eljárást. A királyi ügyészség egyúttal a margitai járásbírósnak is meghagyta, hogy egy tagját küldje ki a helyszínére a szemle megtartása végett. A szerencsétlen ember sérülése az orvosok véleménye szerint életveszélyes.

*** Kiló számra eladott regények.** Vallersteun Miksa utazó tegnapelőtt megbizta Klein Jenő nevű alkalmazottját, hogy a címére Telegdre érkezett regényeket váltsa ki és hozza el Élesdre. Klein ki is váltotta a regényeket, de nyomban és — panasz szerint — kilószámra el is adta; azonfelül pedig megbízójának 50 koronát érő ládáját is eladta. Az eljárást folyamatba tette a rendőrség.

*** Megfulladt gyermekek.** Bajj községben Horváth Ferencz földművesnek két kis gyermeke a múlt éjszaka a tűzhelyből kiáramló füsttől megfulladt. A nagyvárad kir. ügyészség vizsgálatot indított annak kiderítésére, hogy kit terhel a gyermekek haláláért a felelősség.

*** Tolvaj cselédleány.** Havas Hugoné zürichi lakos panaszt emelt, hogy Bondár Sára nevű békési születésű cselédje, kit Nagyváradról vitt ki magával Zürichbe, egy hete kilépett a szolgálatból s távozásakor asszonyának egy csomó fehérneműjét magával vitte. Az idegenből érkezett feljelentésre a rendőrség intézkedett, hogy az időközben Nagyváradra hazatért Bondár Sára börtöndje a rendőrségre kerüljön. A börtönd ugyanis, mely az eltűnt fehérneműket tartalmazza, még nem érkezett meg Nagyváradra.

*** Az osztálysorsjáték** tegnapi húzásán a következő nyerő számokat húzták ki:

60.000 koronát nyert: 39240.

20.000 koronát nyert: 39948.

5000 koronát nyert: 60266.

2000 koronát nyert: 45430.

1000 koronát nyertek: 10852 50826.

500 koronát nyertek 3709 34571 62573 68245 99744.

300 koronát nyertek; 2540 2941 3901 12944 16922 21174 23797 25461 27032 32275 37790 48861 61601 73345 75529 85082 87178 97509.

100 koronát nyertek: 4950 9371 11358 12879 13336 14699 15807 18577 19106 20648 21174 22639 39874 40553 41119 44880 49022 54116 54901 55616 61934 68288 69758 73496 79952 80210 82873 84064 86384 86980 92978 94067 103563 104655 105967 106795 106831 169378.

1909 nyerevény 40 koronával sorsoltattott ki. Legközelebbi húzás holnap lesz.

x Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy a körösparti vendéglőmben, melyet a mai kor igényeinek teljesen megfelelőleg rendeztem be, ma nagy dísnótort rendezek. Minden este elsőrendű cigány zene, friss csapolású Dréher sör, zóna reggelik, hideg és meleg ételek minden időben pontos kiszolgálás és olcsó árak mellett kaphatók. Nyári és téli kényelmes fedett helyiségeim módot nyújtanak a legkényesebb igényeket kielégítenem. Midőn ezt a n. é. közönségnek b. tudomására hozom azon szerény óhajomnak adok kifejezést, hogy úgy mint a jelenben, a jövőben is minél számosabb b. látogatóikkal engem továbbra is megtisztelni szíveskedjenek. Kiváló tisztelettel *Szabó Gyula*, vendéglős. Abonensek felvételnek.

x Klein Menyhért előnyösen ismert fiatal kereskedő Szt. László téren a (holdas templom mellett) egy gondosan összeállított rőtös és divatúru üzletet nyit, melyet az itteni piacon eltöltött 12 évi tapasztalatok alapján rendez be. Bizalomkeltő ezen önnállósítás már azért is, mert nem hirdeti azon folyton hangoztatott, de a valóságnak meg nem felelő reklámárakat, hanem miként értesülünk, csak is elsőrendű gyáraktól beszerzett jóminőségű árukat bocsájt a már tőle megszokott szolid árakban a közönség rendelkezésére.

IRODALOM.

Az összes magyar büntető törvények zsebkönyve. Irta: dr. Balás Elemér, budapesti kir. alügyész. Új kiadásban jelent meg ez a minden tekintetben rendkívül használható könyvecske. Maga az a tény, hogy négy év alatt ez az első kiadás elfogyott, fényes bizonyíték e mű használhatósága mellett. Van is a munkának nem egy előnye, a mi társai fölé emeli. Így mindennek előtt egészen közli mindazokat a törvényes rendelkezéseket, melyeknek büntető sulyok van, egészen 1904-ig az összes büntető rendeikések feltalálhatók a könyvecskeben. A kuriai teljes ülési határozatok mindenütt be vannak osztva az illető §. után s a mellékbüntetésre mindenütt külön jegyzet utal, ahol csak az kiszabandó. Ugyancsak minden esetről utal az illetékes bíróságra is; a kiadatás szabályait egész terjedelmükben közli.

Kiváló előnye Balás zsebkönyvének, hogy jegyzetben mindenütt közli a magyar büntető-törvénynek megfelelő osztrák törvényszakaszokat. Oly sűrű forgalmat tartanak fenn — sajnos — a büntettesek is Magyarország és Ausztria közt, hogy a bíró lépten-nyomon kénytelen az osztrák btk. rendelkezéseivel is számolni. Balás könyve az egyetlen, mely e tekintetben felvilágosítást adhat s a melyet ezért melegen ajánlhatunk minden jogászember figyelmébe.

Kiadatása igen izléses, tetszetős. Beosztása praktikus, áttekinthető, igen ügyes. Vörös

angol vászonba kötve, szebb kiadásban ára 4 korona. Megjelent Politzer Zs. és Fia cég kiadásában Budapesten.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Péntek: Kis püspök. Vigjáték.
Szombat: Kis püspök.
Vasárnap: Délután Uzsai gyöngy (népszinmű), este Boccaccio (operette.)

A kis püspök. Ma, pénteken lesz Lovassy Andor *Kis püspök* című vigjátékának a Szigligeti-színházban a bemutatkozó előadása, amelyen a szerző, Lovassy Andor is jelen lesz. A czimszerepet Tóth Elek játssza. Kivüle a többi főszerep Somogyiné, Agnelly, Örley Flóra, Bognár, Szathmáry, Szarvasi, Bérczi kezében van. — Az első előadás *bérletszűnetben* megy, s a pénztár a páratlan bérlek jegyeit ma déli 10 óráig fenntartja.

A kis kofa. Szopanovitsnak ez a szép zenéjű operettje lesz a Szigligeti-színház legközelebbi premierje. Naponta folynak e görög-tárgyú operettből a próbák.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 40. Bérletszám 40. (páratlan.)

Ma, pénteken 1904. november 25-én:

szinre kerül:

Kis püspök.

Új vigjáték.

HELYTARAK: Nagypáholy 14 koron., földszinti páholy 12 kor., emeleti páholy 8 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsolye 3 kor. Korszék 2 k. r. 40 fill. Támlásszék, 2 kor. Erkélyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill., közép 2-ik sor 1 kor. Erkélyülés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti zártszék 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diak és katonajegy a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy szinlap 20 fill.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10 től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnál 7 órákor.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók ma d. u. 3. órától 5-ig.

Kezdeté fél 8 órákor, vége 10 órákor.

Holnap, szombaton, november hó 25-én:

Kis püspök.

Vigjáték.

Igazságszolgáltatás.

Kába János büntetését leszállították. A nagyváradi királyi tabla tegnap délelőtt mondott ítéletet Kába János a hírhedt okirathamisító bűnpörében, ki hamis bizonyítványokkal boszoi kerületi főnöknek akarta kineveztetni magát. A tárgyalás elnöke Urbán Adolf volt. Az ügyet Harmathy Károly adta elő. A kir. tábla Halász Lajos dr. védő beszéde után Kába három évi fegyházbüntetését 2 évi fegyházbüntetésre szállította le, melyből 1 évet, a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vették. Az ítélet ellen a védő semmisségi panaszszal élt.

TANÜGY.

Az iskolaszék ülése.

Tegnap délután tartotta az iskolaszék havi rendes ülését Rimler Károly polgármester elnökölete alatt.

Jelen voltak: Dr. Döry Ferencz, Szahlander Károly, dr. Thury Kálmán, Bordé Ferencz, Auspitz Adolf, dr. Hoványi Géza, dr. Kecskeméthy Lipót, Sulyok István, Réz Mihály, Rechten B. Zsófia, Katonáné T. Róza, Winkler Lajos, Mártonffy Zoltán, Bodnár János, Biltz János, Váradai Mór, dr. Radó Ignác, dr. Adorján Ármin, Gábel Jakab.

Elnök előterjeszti, hogy vall. és közokt. miniszter meghallgatta az iskolaszék kérését s hozzájárult ahhoz, hogy az iskolaszék ülései számára való tekintet nélkül határozat képesek legyenek. Kivételt képeznek a tanítóválasztó- és zárszámadásokat tárgyaló ülések, hol az ülés határozatképességéhez a választott tagok két harmadának jelenléte szükséges. Ezen min. leirat alapján — a mai gyűlés számára való tekintet nélkül — határozatképes.

Az iskolaszék örömmel veszi tudomásul az újítást.

Óó Dezsőné Szemes Mariskát a nyugdíj bizottság megvizsgáltatta, okmányai a miniszteriumban vannak s rövid idő alatt az iskolaszék abban a helyzetben lesz, hogy Óóné Sz. Mariska nyugdíjazása folytán helyét rendes tanerővel töltheti be.

Schrader Frida lejárt szabadság idejének decz. végéig való meghosszabbítását kéri. Ha egészségi állapota addig nem javul, úgy beadja nyugdíjazása iránti kérvényét.

A polgári leányiskola igazgatónője jelenléteben az iskolaszék tudomására hozza, hogy az összes osztályok négy napig zárva voltak. Az iskolaépítés sürgetését kéri.

Elnök értesíti az iskolaszéket, hogy a polg. leányisk. építéséhez már a kora tavasszal hozzátognak, hogy a következő tanévben már az új épületben kezdhessék meg a tanítást.

Az újjvárosi fiú iskola igazgatója a VI-ik osztály föllállítását kéri, miután az V—VI. osztálynak 73 növendéke van. Az iskolaszék elnöke előterjeszti, hogy — már e jelentés kézhez vétele előtt — a tanács foglalkozott ezzel a kérdéssel s a VI-ik osztály föllállítását, oda egy kisegítő tanerőnek azonnal való alkalmazását határozta.

Az iskolaszék örömmel vette tudomásul a tanács e határozatát.

A kir. tanfelügyelő urnak az *ifjúsági könyvtárak* szervezése tárgyában az iskolaszékhez küldött intézkedését kiadják a tantestületnek. Az elnök már értesítette a kir. tanfelügyelőt, hogy a könyvtárakra vonatkozó javaslatot a tantestület véleményének meghallgatása után fogja beterjeszteni.

A városi tanács határozatát az 1903. évi zárszámadások tárgyában, ugyanannak határozatát a polg. isk. tan. óradíjának kiutalása tárgyában tudomásul vette.

A zárszámadásokkal kapcsolatban szönyegre került a főszámvevőnek a pénzügyi bizottságban tett javaslata a *tanerők munkaerejének kihasználását* illetőleg.

Az iskolaszék a tanerők beosztását, óraszámát föltüntető kimutatást sokszorosítottja s az iskolaszéki tagok között szétosztja. Erdemlegesen majd csak akkor foglalkozik e kérdéssel, ha a tanács ilyen irányban véleményt kér.

Szűts Izsó ipariskolai igazgatónak, a rajz- és kézügyességi oktatás tárgyában tett előterjesztését kiadja a tantestületnek azzal a fölkéréssel, hogy javaslataikat már a következő iskolaszéki gyűlésre terjesszék be. (p. n.)

TÁVIRATOK.

Tallián a királynál.

Budapest, nov. 24. (Saját tud. táv.) Megbízható értesülés szerint Tallián miniszter ma délelőtt egy félóráig beszélt Gödöllőn a királynál.

Kilépések a szabadelvűpártból.

Budapest, nov. 24. (Saját tud. táv.) A szabadelvűpártból ma ismét kilépett huszonket képviselő. Tizenegy Szentiványi-

párti és tizenegy agrárius. A kilépések nagy feltűnést keltettek az ószeresek körében.

Andrássy nyílt levelének hatása.

Budapest, nov. 24. (Saj. tud. táv.) Gróf **Andrássy** Gyula nyílt levele nagy szenzációt okozott a fővárosi politikai körökben. Nagy érdeklődéssel várják **Széll** Kálmán nyílt levelét is, melyet lemondása alkalmából választóihoz fog intézni. Széll nyílt levele szombaton fog megjelenni.

Szeged a kormány mellett.

Budapest, nov. 24. (Saj. tud. táv.) Két napig tartó közgyűlésen tárgyalták Tisza erőszakoskodását Szegeden. A közgyűlés ma 99 szavazattal 78 ellenében a tanácsnak azt a javaslatát fogadta el, hogy bizalmat szavaznak a kormánynak. A szabadelvűek éljenezni kezdték Tisza Istvánt, mire a karzat és a függetlenségi városatyák kivonultak a tereméből s a Kossuth nótát kezdtek énekelni.

A pápa és az osztrák püspöki konferencia.

Bécs, november 24. A Vaterland Meri del Vall biboros államtitkárnak Gruscha biboros hercegérsekhez intézett levelét közli. Az államtitkár levelében a pápa nevében örömet fejez ki a püspöki konferencia november 15-én kiadott pástorlevele beküldött példányán. A pápa a résztvevőknek áldását küldi.

A francia szabadkőművesek kilépnek a páholyból.

Páris, nov. 24. Mivelhogy az utolsó időben a denuncziáció esete miatt a Grand Orientből sokan kiléptek és kilépésüket bejelentették, Vadecarp titkár beadta lemondását.

Meglopott herceg.

Budapest, nov. 24. (Saj. tud. táv.) A »New-York Herald« tudósítója jelenti, hogy Lisime hercegtől, a mikádó öcscsétől szent-lousi világkiállításban 5000 dollár értékű ékszert loptak el.

Nagy tűz.

Trencsén, nov. 24. (Saj. tud. távirata.) Kuncses Tiki tegnap boszúból fölgújtott egy házat. A nagyszélben a tűz rohamosan terjedt úgy, hogy rövid idő alatt huszonegy ház leégett.

A finn országgyűlés megnyitása.

Helsingfors, november 24. A finnországi főkormányzóhoz intézett császári napiparancs december 6-ára rendeli el az országgyűlés megnyitását.

A hadbiróság megszüntetése.

Páris, november 24. A lapok jelentése szerint a Jaures a D'Autriche-perben beadott interpelláció tárgyalásakor a hadbiróság megszüntetését akarja indítványozni.

Az adóügyi bizottság elhatározta, hogy tárgyal a miniszterelnökkel és a pénzügyminiszterrel, hogy megegyezzenek a bizottságtól és a kormánnytól kidolgozott jövedelmi adótervezetettel.

Horvát országgyűlés.

Zágráb, nov. 24. Az elnök az ülést 11 órakor nyitja meg. A beérkezett irományok felolvasása után áttér az országos gyűlés az országos alapok 1901. 1902. és 1903-ik évi zárszámadásának tárgyalására.

Csernovicz, nov. 24. A nagybirtok második választó-testületéből történt országgyűlési pótválasztáson Formudzatai Sándor báró dr.-t választották meg egyhangulag.

Szénmunkások sztrájkja.

Bécs, nov. 24. A szénmunkások sztrájkja változatlanul tart. Egyes cégek engedtek a sztrájkolók követeléseinek de a munka ezeknél is csak részben kezdődött meg, mert a sztrájkolók elhatározták, hogy a szénszállítást megakadályozzák.

Ezt a szándékukat részben végre is hajtották, egyes szén-szekereket felborítva. Az északi pályaudvaron egy cég ujonnan felfogadott munkásait a sztrájkolók megakadályozták a munkában. A Pratersternnél ma délelőtt a rendőrök és a sztrájkolók ismételt összeütköztek.

Az északi vasút igazgatósága a szabadságolt munkásokat táviratilag behívta. Ezek részben utnak sem indultak, részben megérkezve, csatlakoztak a sztrájkolókhöz.

NYILTTÉR.

Bumbera Imre

polgári- és papi szabó.

Nagyvárad, új „Bazár”-épület színház oldal.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség és Főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy a **legújabb divatu és a legjobb minőségű őszi és téli szövetem** raktáron vannak, melyekből a legújabb és legelegánsabb szabás szerinti ruhákat készítem nagybecsű megrendelőimnek.

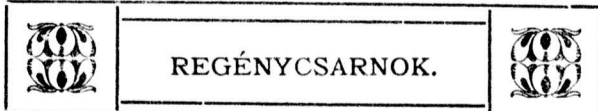
Különösen felhívom a Főtisztelendő papság figyelmét **szima, fekete** áruimra, melyekből nagy raktárt tartok a **Főtisztelendő papság részére** Állandóan nagy választék **reverenda czimáda** és egyházi **kvadratu-sokból Rivétum** fekete és viola színben, továbbá egyedül raktáram a mai idény legzöllebb és legerősebb **hit, remény, szeretet övének** (c.n.ulus), mely egyedül **csak nálam** **szerezhető be.**

Midőn a Főtisztelendő papság és a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérem föl kell említenem, hogy **élvem** mindig a jó munka jutányos ár volt, melyből **élvem** a jövőben sem fogok.

Nagybecsű megrendelőimnek kérvén, maradtam kitűnő tisztelettel:

Bumbera Imre,
polgári- és papiszabó.

65

GILLIAN.

Angolból átdolgozva.

— Gillian — mondá Berti — még van ezen kívül más okom is.

Gillian elpirult.

— Oh, bizonyosan azt akarod mondani, hogy ott sok pénzre megy a játék! Remélem,

nem vagy oly kegyetlen azt kívánni, hogy a szerény nagymama ezt az egyedüli mulatságot tagadja meg magától, mely számára még maradt. Fiatalsága és szépsége rég eltűnt, soha sem gondolt mással, mint önmagával, az élet örömei és élvezetei egyenkint elhagyták és mivel nem volt hite, vallása, nem nézhet úgy a jövőbe, mint a mi drága Blacket nagymamánk és nem vigasztalhatja magát a jövő élet leendő örömeivel. Neki nem maradt más vigasztalása, csak a kártya.

— Teljesen közömbös nekem, hogy ő mit tesz, vagy mit nem tesz — viszonzá Berti. — Én csak te rád gondolkodom.

— Oh, ne eméssz magadat miattam, te jó fiu! Tudok én magamra ügyelni!

Berti a leány vállára tette a kezét, s gyöngéden nézett a szép arcra.

— Nem vagyok teljesen meggyőződve róla, — mondá Berti, — ígérd meg, hogy ha este elmegy lady Wynnhoz... ígérd meg édesem, hogy nem fogsz játszani.

— Éles jó fiam, hogy segítek magamon! — kiáltott fel Gillian, vállát vonogatva. — Azt kívánod, hogy nyugodtan álljak ottan, s csendesen nézzem, hogy a többiek kockáztatják pénzüket, nyernek vagy veszítenek? Nem tudom én azt megtenni, édesem, ez képtelenség a Wynn-vér erre nem képes soha!

Kezét zsebébe dugta, kivette az erszényét és tartalmát a kezébe töltötte.

— Lássuk, mennyi van? — kérdezte. — Alig öt sovereigne, az utolsó negyedévi zsebpénzemből csak ennyi már. Ma este szerencsét próbálok vele, és a költő szavai szerint „nyerek, vagy mindent elveszitek.” Elmegyek ma a nagymamához... Ej, de jó, hogy a nagymama tőlünk oly elkülönítve él!

— Miért jó?

— Mert különben veszélyeztetné kilátásomat, hogy jól menjek férjhez, — válaszolt a leány. — Nevetséges, hogy mennyire hasonlítunk egymáshoz, és az emberek azt mondanák, hogy a milyen Gillian most, olyan volt egykor lady Wynn, és a milyen lady Wynn mostan, olyan lesz Gillian, ha megöregszik. S ez elriasztaná tőlem a szerelmeket. Látod, azért szerencse reám nézve, hogy a nagymama olyan visszavonultságban él.

Berti huzgálta bajuszát, s nyugtalan tekintettel nézett Gillianra.

— Gillian, nagyon fájna nekem, ha azt gondolnám, hogy te valaha olyan leszel, mint lady Wynn, — mondá aztán. — Sokkal inkább szeretnék a koporsódban látni, mint hogy élve olyan légy, mint a milyen ő.

— Köszönöm szépen, — mondá Gillian duzzogva. — Nem szándékozom előbb koporsóba jutni, mint a hogy éppen elkerülhetetlenül szükséges, de a nagymama számos erényét sem óhajtom utánozni.

— Szerencsére attól nincs mit félni, — mondá Berti s megcsókolta Gillian kezét. De néha, ha hálom, hogy oly gondatlanul beszélsz s hogy a világ véleményével annyira daczolol, nagyon aggodom miattad.

— Berti, — viszonzá Gillian gyöngéden — igazán nem tudom, hogy te miért nyugtalankodol miattam. Ez szép tőled, de miért teszed?

— Nem tudod az okát? Azért édesem, mert szeretlek, mert bárminő áldozatra kész volnék, hogy boldogságot biztosítsam. Tönkre tettem saját életemet, sokkal idősebb vagyok, mint hogy tévedéseimet helyrehozhasam, de Gillian, azt szeretném, hogy te boldog légy. Soha sem fogok megházasodni, de remélem, hogy te nem sokára meg fogsz szeretni egy becsületes, jó férfit. Talán — tolytatta ajkába harapva — ha nem lettem volna oly könyelmű bolond, a milyen voltam, megnyerhettem volna én magam, mert tizennégy éves korod óta mindig szerettelek, de arról le kel mondanom, az most már lehetetlen.

— Természetes, hogy lehetetlen; — hagyta rá Gillian türelmetlen nevetéssel. — Képzeld két olyan koldust, a milyenek mi vagyunk, házasságban! Örült volnák, ha ilyen képtelenségre gondolnák! De különben is, az soha sem történhetett volna meg. Mi sokkal hasonlóbak

vagyunk egymáshoz, sokkal könnyelműbbek lé-
hábak, meggondolatlanok és prédák, mintsem
hogyan együtt megélhetnénk. Neked gazdag
leány kel elvennem, nekem pedig jó pártit kell
csinálnom, ha lehetséges. Nem tudom, hogy
milyen legyen az a férfi, de gazdagnak kell
lennie és nem szabad nagyon rutnak és rossz
természetűnek lennie.

Folyt. köv.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, nov. 24.

Buza ápr.-re	— — — —	10.13
Buza okt.	— — — —	8.77
Rozs ápr.-re	— — — —	7.94
Tengeri májusra 1905.	— — — —	7.53
Zab okt.-re	— — — —	7.60
Repcze aug.-ra	— — — —	11.20

Értéktözsde.

Budapest, nov. 24.

Osztárhitelrészvény	— — —	10.15
Magyar hitelrészvény	— — —	786.—
Leszámloló bank	— — —	463.—
Rimamurányi	— — —	530.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	— — —	644.—
Közuti vasut	— — —	584.—
Városi villamos vasut	— — —	344.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1904. nov. 24.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	118.75
Magyar koronajárdék 4%	— — —	98.15
Magyar koronajárdék 3 1/4%	— — —	.89
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	98.—
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	98.50
Magyar nyereség sorsjegy-kölcsön	— — —	20.6—
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	— — —	16.2
Osztrák járadék papirban	— — —	99.50
Osztrák járadék ezüstben	— — —	100.—
Osztrák járadék aranyban	— — —	120.—
Osztrák korona járadék	— — —	100.—
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	15.75
Osztrák magyar bankrészvény	— — —	16.30
Magyar hitelbank részvény	— — —	776.50
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	674.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	647.—
20 frankos arany (Napolendör)	— — —	19.06
Német birodalmi márka	— — —	117.60
London vista	— — —	23.942
Páris vista	— — —	95.22
02 márkás arany	— — —	23.50

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Olcsó kölcsön

Tisztelettel értesitem a pénzköl-
csönt kérés t. feleket, hogy Mészáros
utca 2. sz. a. (Köröspart, Stiedl-féle
ház, szemben a Rimanóczy szálló-
dával)

bankbizományi és hitelfor- galmi irodát

nyitottam. A pénzpiac terén bank-
tisztviselői és 12 éven át volt takar-
rékpénztári titkári állásomban nyert
bő tapasztalatok, valamint előkelő
bankok képviselete alapján:

1. leszámítottak váltókat;
2. folyó számlahitelt nyújtottak;
3. Jelzálog és hosszú törlesztéses köl-
csönöket (melyekben a tőke és kamat is
benn foglaltatik) 10—50 évre a lehető legro-
videbb idő alatt és legalacsonyabb kamat-
lább mellett minden előzetes díj és költség
nélkül folyósítottak;
4. régebbi tarozásokat olcsóbb kamatu
kölcsönökkel cserélek fel.

Mindenféle kölcsön ügyekben szí-
vesen állok rendelkezésre és min-
den díjazás nélkül szolgálak felvilá-
gosítással, utbaigazítással délelőtt
9—12-ig, d. u. 3—6-ig.

Tisztelettel

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár.

Telefon 424 szám.

930.

„Nagyvárad Hitelbank“

részvénytársaság

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi
időtartamra a legolcsóbb kamattal
és a legelőnyösebb feltételek mellett

**törlesztéses
jelzálogkölcsönöket
nyújt,**

melyeket a legrövidebb idő alatt fo-
lyósít. Kölcsönkérő részről hiteles
telekkönyvi kivonat, kataszteri bir-

tokiv és esetleg községi becsü-bizo-
nyítvány mutatandó be. Drágább
kamatozású kölcsönöket bélyeg és
illeték-mentesen ctál. onver

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó
számlára:

6 hóig elhelyezett **5%-os** kamatot
összeg után fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámított
váltókat.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre
előleget ad.

397

Az igazgatóság.

Huzás december elsején.

Erzsébet Szanatorium-
sorsjegyek

a napi árfolyam mellett
kaphatók a

„Központi Takarékpénztár Rt.-nél“

(Szilágyi Dezső-utca, dr. Adorján-ház.)

Köszvény- és

348

rheumabetegeknek,

Wilhelm Ferencz gyógyszerész cs. és kir. udv.
szállító urnak Neunkirchen, Alsó-Ausztria.
Piesting.

kik ezen betegségektől alaposan szabadulni
akarnak, nem ajánlható eléggé a valódi
Vilmos-féle köszvény és rheuma elleni
vértisztító tea. Készítője Wilhelm Ferencz
gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító,
Neunkirchen, Alsó-Ausztria; a párisi és
melbournei kiállításokon a legmagasabb
díjjal — arany éremmel — lett kitün-
tetve. Kapható Franz Wilhelm, gyógyszer-
ész, cs. és kir. udvari szállítónál Neun-
kirchen, Alsó-Ausztria, valamint a neve-
sebb gyógyszertárakban és drogueriákban.

Kapható Franz Wilhelm gyógyszerész, cs.
és kir. udvari szállítónál Neunkirchen, Alsó-
Ausztria, valamint nevesebb gyógyszertárak-
ban és drogueriákban.

PAPLANGYÁR

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy Nagyváradon a mai kornak megfe-
lelő, teljesen új berendezéssel paplangyárt alapítottam.

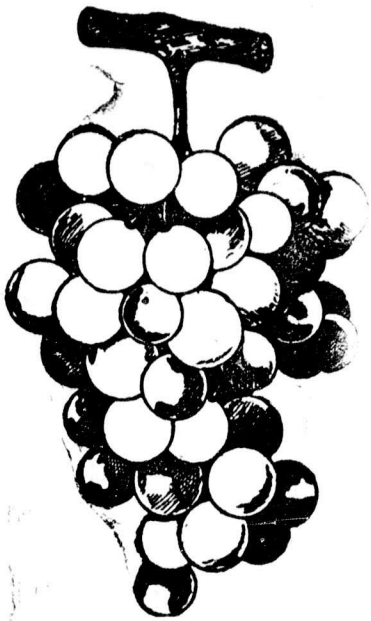
Raktáron vannak mindig a legnagyobb választékban **Selyem, Cloth, Chasmir**
és **karton paplanok**. Továbbá paplanhoz szükséges összes kellékek u. m. **atla-
szok, Clothok és Chasmirok, Paplangombok paplan-varró-cérnák**
és selymek

Felvállalok és átalakítok mérték szerint **paplanokat és matracczokat**. Olcsó, jó és szolid áruimról
ugyszintén pontos kiszolgálásomról személyes meggyőződést kérve

HOFFER BERTALAN utóda **FÜRST R.**

Szilágyi Dezső-utca, (Adorján ház).

«Milleniumtelep» Nagyösz.

Legtöbb árak!

Legtöbb árak!

Szép és tartós szőlője

csak annak lesz, a ki ingyen kéri Magyarországnak legnagyobb szőlőiskolájának árjegyzékét, a mely szőlőiskola állami segéllyel és állami felügyelet mellett létesült.

Belépési felhívás

a „Polgári takaré- és segély-szövetkezet”

10-ik évtársulatába.

A «Polgári takaré- és segély-szövetkezet» 1905. január 1-én új évtársulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1907. év végéig tart. — Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész

után hetenként 20 fillér (10 kr.) fizetendő. A három év eltelte után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és önségélyt nyújtani, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések dacára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyereségy-osztalékot hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg $\frac{1}{5}$ részét 6% os kamatláb mellett minden előleges bejelentés nélkül kölcsönkép felveheti.

Vidéki tagok a heti fizetéseket postai cheque-lapok útján teljesíthetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 10 fillér (5 kr) beíratási díj

fizetendő és egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére írt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait valamint mindazokat, kik az 1905. január 3-tól kezdődő 10-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzlet-helyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) *mielőbb* jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1904. november hó.

A »Polgári takaré- és segély-szövetkezet« igazgatósága.

A 10 évtársulat befizetési napjai:

kedd délután . 3—5-ig.

szombat d. u. . 3—5-ig.

A szövetkezetnek ez időszereint 2000 tagja van, mintegy 35000 üzletrészszelet.

Ő cs. apost. és kir. Felségének legfelső elhatározásafolytán.

A polgári jótékony célokra szánt

XXXVI-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ezen az Osztrák birodalomban egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 18.435 nyereményt tartalmaz készpénzben 512.980 korona összegben.

A főnyeremény 200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéseért a cs. kir. lottojévedék kezkeskedik.

A huzás visszavonhatlanul 1904. évi december hó 15-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker. Vordere Zollamts-strasse 7. sz. a továbbá a lottojegyűtdékekben, dohánytözsdékben, adó-, posta-, távirda és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb kaphatók. Játéktervek sorsjegyvők részére ingyen adatkak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottojévedéki igazgatóság államsorsjátéki osztálya.

Szenzációs olcsóság!

Verseny nélkül

ajánlja a Kovács L. Társa divatárú cég Nagyvárad, Zöldfa-utca elején a következő cikkekkel:

1 Berliner schal selymezett 15 kr.	1 Szörme boa (Luezia) 57 kr.
1 mtr. Tennis flanel 12 $\frac{1}{2}$ »	1 mtr. Posztó, koczkás 23 $\frac{1}{2}$ »
» Gráci london 39 »	1 » Angol london 41 »
» Himalája szövet 57 »	1 » Harana czibelin 66 »
» Bársony parchet 23 »	1 » Atlas parchet 33 »
» Mintás bársony 76 »	1 » Gyász kelme 44 »
» átká vászon 3.95 »	1 vég Szepességi vászon 4.25 »
» Lepedő vászon 4.75 »	1 » Mosó kanavász 3.90 »

1 vég czernás kanavász 4-50 kr., továbbá ágyterítők 75 kr., abroszok 55 kr., törülközők 16 kr., paplanok 150 kr., téli keudők 33 kr., berliner kendők 95 kr., jáger női- és férfi-ingek 55 kr., gyermek trikók 29 kr., szőnyegek 11 kr., takaró pokrócz 89 kn., miderek 49 kr., ugyszintén más ezer és ezer cikkek hasonló olcsó árban

Kovács L. és Társa cégnél

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.